

УДК 61:378.147

КРЕДИТНО-MОДУЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

Л. М. Унгурян, Н. С. Фізор, О. О. Черкашина

Одеський національний медичний університет

CREDIT-MODULAR ORGANIZATION OF EDUCATIONAL PROCESS

L. M. Unhuryan, N. S. Fizer, O. O. Cherkashyna

Odessa National Medical University

Враховуючи основні принципи і цілі Болонського процесу впроваджується кредитно-модульна організація навчального процесу. Кредитно-модульна система забезпечить найбільш оптимальний і безболісний перехід від системи освіти, що існує в Україні, до європейської, яка враховуватиме основні положення Болонського процесу.

Taking into account basic principles and aims Bologna process there was developed credit-modular organization of educational process. Credit-modular system will provide the most optimum and painless transition from the system of education which exists in Ukraine, to European which will take into account the substantive provisions of Bologna process.

Вступ. Процеси інтеграції в сучасному суспільстві охоплюють все більше і більше сфер життєдіяльності. Освіта України загалом і вища освіта зокрема не можуть знаходитися в стороні від європейської інтеграції.

Єдина Європа припускає вільне пересування праці (робочої сили), товарів і капіталу, звідси необхідність в порівнянності кваліфікацій у сфері вищої освіти, без чого вільне пересування висококваліфікованих кадрів неможливе.

Вирішення проблеми якості професійної підготовки майбутнього фахівця, відповідно до сучасних вимог, направлених на реалізацію положень Болонської декларації, потребує впровадження і використання в навчально-виховному процесі вузу кредитно-модульної технології навчання, як новітньої моделі організації навчального процесу.

Основна частина. Суть Болонської декларації полягає у формуванні єдиного європейського освітнього простору і загальноєвропейської системи освіти, яка буде досягнута за рахунок використання основних положень цієї системи.

Враховуючи основні принципи і цілі Болонського процесу, була розроблена модель кредитно-модульної організації навчального процесу. Кредитно-модульна система забезпечить найбільш оптимальний і безболісний перехід від системи освіти, що існує в Україні, до європейської, яка враховуватиме основні положення Болонського процесу.

Багато хто вважає, що система освіти України була сформована в умовах інформаційного дефіциту і об-

межених можливостях доступу до інформації. Тому діяльність педагога у вузах зводилася, перш за все, до інформуючих функцій. Викладач відігравав роль найважливішого джерела інформації.

В Україні кредитно-модульна система почала вводитися у вузи з 2005/2006 років. Впровадження кредитно-модульної системи є важливим чинником для стимулювання ефективної роботи викладача і студента.

При кредитно-модульній системі організації навчального процесу зміст дисципліни розподіляється на змістовні модулі, тобто навчальна дисципліна формується як система змістовних модулів.

Кредит (credit) – умовна одиниця вимірювання навчального навантаження студента при вивченні якоїсь складової навчальної програми або окремої дисципліни (курсу), виконаної студентом під час освіти.

Найбільш прийнятною з тих, що існували в Європі на момент підписання Болонської декларації систем кредитів, була визнана система ECTS (European Credit Transfer System – Європейська система взаємозаліку кредитів).

Кількість кредитів ECTS на навчальну дисципліну визначається діленням загального об'єму годин, запланованих на вивчення дисципліни, на ціну кредиту (з округленням до 0,5 кредиту). Наприклад, якщо для вивчення дисципліни виділяється 108 годин, то це відповідає трьом кредитам. В цьому випадку дисципліна формується з трьох модулів.

За канонами Болонського процесу вважається нормою нараховувати студентам кредити за стажуван-

ня і практики, за підготовку до іспитів.

Модульно-рейтингова система оцінки знань передбачає 200-бальну шкалу, тобто 200 балів — це максимальна кількість балів, які студент може отримати за академічні успіхи в процесі вивчення змістовного модуля. Оцінка знань студента за змістовний модуль враховує оцінки, отримані за всі види проведених занять, за поточне і підсумкове тестування (наприклад, за виконання практичних, лабораторних занять тощо) з урахуванням вагових коефіцієнтів.

Сумарне оцінювання засвоєння навчального матеріалу дисципліни визначається без проведення семестрового іспиту як інтегрована оцінка засвоєння всіх змістовних модулів з урахуванням вагових коефіцієнтів.

Оцінка знань студентів з дисциплін, з яких за навчальним планом передбачений іспит, здійснюється на основі результатів поточного модульного контролю і підсумкового модульного контролю (іспиту).

Поточний контроль складається із змістовних модулів і здійснюється викладачем, який проводить практичні, лабораторні заняття або семінари. Поточний контроль включає:

- елементи теоретичних знань і практичних дій в ході засвоєння навчального матеріалу;
- контрольні зрізи (тести, усний опит, письмова контрольна робота).

На початку семестру викладач зобов'язаний довести до відома студентів види завдань, перелік питань, що охоплюють зміст програми дисципліни, а також критерії оцінки знань поточного і підсумкового модульного контролю.

Студентам, які виконували творчі завдання, брали участь в науково-дослідній діяльності, в роботі конференцій, в наукових семінарах, можуть присуджуватися додаткові бали.

У підсумковий модульний контроль входять:

- наукова робота студента з дисциплін;
- виконання індивідуального творчого завдання;
- або іспит.

Загальна підсумкова оцінка з дисципліни включає:

- бали, отримані за наслідками поточного модульного контролю;
- бали, отримані за виконання завдань (індивідуальне творче завдання, науково-дослідна діяльність, участь у роботі конференцій, наукових семінарах, підготовка наукових публікацій), які виносяться на підсумковий модульний контроль (іспит);
- бали, отримані безпосередньо на іспиті з дисципліни.

По навчальних дисциплінах, де підсумок оцінювання рівня знань студентів здійснюється за наслідками поточного модульного контролю (тобто залік), завдання поточного модульного контролю оцінюються в діапазоні від 0 до 200 балів.

Підсумковий бал за наслідками поточного модульного контролю є основою для виставлення заліку з цього предмета.

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання знань, яка використовується у вузі, але з обов'язковим приведенням оцінок до національної шкали і шкали ECTS.

Основні положення, позитивні і негативні сторони традиційної і нової систем розглянуті в таблиці 1.

Таблиця 1. Порівняльна характеристика традиційної і модульної систем

Традиційна система	КМС
Основні аспекти	
<ul style="list-style-type: none"> – Розробка стабільного і довготривалого маршруту навчання. – Розчленовування всього процесу навчання на етапи, закріплення за кожним етапом певних працівників, що відповідають за цей етап. – Студент розглядається як пасивний елемент системи навчання (беззаперечно виконує вказівки керівництва). 	<ul style="list-style-type: none"> – Орієнтація на споживача — студента, якому дається можливість впливати на процес свого навчання. – Упор на профілактику якості навчання — за об'єктом надання послуги студентом постійно ведеться моніторинг у вигляді виставлення балів його успішності. – Вимагає великої самостійності, індивідуальності в роботі викладача і студента.
Достоїнства	
<ul style="list-style-type: none"> – Стабільність системи, її одноманітність для всіх, вона була добре відпрацьована. – Фундаментальність системи. – Процес проводився без збоїв, зрозумілість системи і її передбаченість на багато років вперед. 	<ul style="list-style-type: none"> – Відділення процесу навчання від процесу оцінки результатів навчання. Викладач проводить заняття, проставляє поточні бали успішності, але остаточну оцінку результатів його діяльності виконує центр по тестуванню. – Дає великі права студенту, як основному елементу процесу. – Здібність студента до самостійного мислення.

Продовження табл. 1

Традиційна система	КМС
Недоліки	
<ul style="list-style-type: none"> – Контроль по кінцевому продукту (студент живе від сесії до сесії, про підручники згадує за три дні до іспиту). – Дія на студентів в основному за допомогою репресивних методів, пасивна роль студента в процесі навчання. 	<ul style="list-style-type: none"> – Знижує фундаментальність отримуваних знань. – Часта зміна умов роботи, що вимагає великих матеріальних витрат.

Висновок. Участь системи вищої освіти України в Болонських перетвореннях може бути направлена лише на її розвиток і отримання нових якісних ознак, а не на втрату кращих традицій, зниження національних стандартів його якості. Орієнтація на реформи

не може приводити до надмірної перебудови вітчизняної системи освіти. Навпаки, її стан треба глибоко осмислити, порівнявши з європейськими критеріями і стандартами, і визначити можливості її удосконалення на новому етапі.

Література

1. Бойцова Е. Модульно-рейтинговая система на базе тестовых технологий / Е. Бойцова, В. Дроздов // Высшее образование в России. – 2005. – № 4.
2. Гончаров С. М. Кредитно-модульна система організації навчального процесу : методичні аспекти : монографія / С. М. Гончаров, В. А. Гурин. – Рівне : НУВГП, 2008. – 626 с.
3. Жуков Г. Н. Основы общей профессиональной педагогики : учебное пособие / Г. Н. Жуков, П. Г. Матросов, С. Каплан; под общ. ред. проф. Г. П. Скамницкой. – М. : Гардарики, 2005. – 382 с.
4. Кузнецова Л. М. Рейтинговая система контроля знаний / Л. М. Кузнецова // Специалист. – 2006. – № 4.
5. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали. травень – грудень 2004 р.). Ч. 2 / [Упорядники : М. Ф. Степко, Я. Я. Боллобаш, В. Д. Шинкарук та ін.]. – Тернопіль : Вид-во ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 202 с.

6. Прокопенко І. Ф. Педагогічні технології : навчальний посібник / І. Ф. Прокопенко, В. І. Євдокимов. – Харків : Колегіум, 2005. – 224 с.
7. Сумеркин Ю. Дисциплина по выбору : рейтинговый подход / Ю. Сумеркин // Высшее образование в России. – 1999. – № 1.
8. Устинова Л. Г. Творческий потенциал и рейтинговая технология обучения / Л. Г. Устинова // Школьные технологии. – 2002. – № 2.
9. Фролов Н. Кредитно-рейтинговая система : опыт ТулГУ / Н. Фролов, В. Жигунов // Высшее образование в России. – 2006. – № 5.
10. Чистохвалов В. Кредитные единицы входят в ответственную высшую школу / В. Чистохвалов // Высшее образование в России. – 2004. – № 4.
11. Шагеева Ф. Современные образовательные технологии / Ф. Шагеева, В. Иванов // Высшее образование в России. – 2006. – № 4.